

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาปัญหาในการเรียนภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สองพัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่องเริ่มจากข้อเท็จจริงซึ่งครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาพบว่า มีข้อผิดพลาดจำนวนมากที่สะท้อนให้เห็นถึงการนำเอาลักษณะของภาษาแม่มาใช้ในการเรียนภาษาที่สอง ทำให้นักวิจัยจำนวนมากให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนภาษาที่สอง การศึกษาปัญหาของผู้เรียนเริ่มต้นตั้งแต่ทศวรรษที่ 4 ของศตวรรษที่ 20 โดยนักภาษาศาสตร์โครงสร้าง 2 ท่าน คือ ฟรีส (Fries, 1945) และลาโด (Lado, 1957) ซึ่งทั้งสองต่างก็มีข้อเสนอว่าการเรียนภาษาที่สองแตกต่างจากการเรียนภาษาที่หนึ่ง ฟรีส (1947) มีความเห็นว่าการเรียนภาษาที่สองจะมีข้อแทรกแซงจากภาษาที่หนึ่ง ส่วนลาโดมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไว้ว่า ผู้ที่เรียนภาษาต่างประเทศจะพบว่าในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นจะมีลักษณะในภาษาที่เรียนบางลักษณะที่ง่าย และบางลักษณะที่ยากมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าลักษณะใดก็ตามที่คล้ายคลึงกับภาษาแม่ของตน ผู้เรียนก็จะเรียนได้ง่าย และลักษณะใดก็ตามที่แตกต่างจากภาษาแม่ ผู้เรียนก็จะเรียนได้ยาก

We assume that the student who comes in contact with a foreign language will find some features of it quite easy and others extremely difficult. Those elements that are similar to [the learner's] native language will be simple for him and these elements that are different will be difficult.

(Lado, 1957: 2)

ต่อมาเมื่อมีข้อเสนอใหม่ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้ภาษาโดยชอมสกี (Chomsky, 1959) ซึ่งล้มล้างความคิดที่ว่าผู้เรียนภาษาเรียนภาษาจากต้นแบบของภาษาผู้ใหญ่ โดยเสนอความเห็นที่ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากการสรุปกฎของภาษาในผู้เรียนภาษาขึ้นเองแล้วนำมาสร้างรูปที่ยังไม่มีความสมบูรณ์ทางไวยากรณ์เหมือนภาษาผู้ใหญ่ แนวคิดด้านการรู้ภาษาของชอมสกีทำให้มีการศึกษาปัญหาของผู้เรียนมากขึ้น และพบว่าความแตกต่างระหว่างภาษาที่หนึ่งของผู้เรียนกับภาษาที่สองไม่ได้เป็นสาเหตุเดียวที่ทำให้การเรียนภาษาที่สองไม่ประสบความสำเร็จ มีการพบว่าข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนสร้างขึ้นมานั้นยังเกิดจากปัจจัยอื่นๆอีกหลายประการ คอร์ดอร์ (Corder, 1967) ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์ประยุกต์ได้นำเสนอแนวคิดนี้มาเขียนบทความที่มีชื่อเสียงเรื่อง “The Significance of Learners’ Errors” และอธิบายว่าข้อผิดพลาด (Errors) ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเป็นสิ่งที่สะท้อนความรู้ทางภาษาที่สองของ

ผู้เรียนกล่าวคือข้อผิดพลาดของผู้เรียนจะเป็นหลักฐานที่แสดงระบบภาษาที่ผู้เรียนใช้ หรือเรียนรู้ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งซึ่งคอร์ดอร์ ได้ย้ำถึงความสำคัญของข้อผิดพลาดว่า

A learner's errors.....are significant in [that] they provide the researcher evidence of how language is learned or acquired, what strategies or procedures the learner is employing in the discovery of the language.
(Corder,1967:167)

ดังนั้นข้อผิดพลาดจึงมีความสำคัญ คือข้อผิดพลาดเป็นหลักฐานที่แสดงว่าผู้เรียนมีกลวิธีในการเรียนภาษา หรือมีกระบวนการเรียนรู้ภาษาอย่างไร การศึกษาภาษาของผู้เรียนไม่ได้หยุดแค่เพียงการศึกษาว่าผู้เรียนมีจำนวนข้อผิดพลาดน้อยเพียงใด หรือมีรูปแบบข้อผิดพลาดเป็นกี่ยกประเภทอะไรบ้างเท่านั้น การศึกษาภาษาของผู้เรียนรวมไปถึงการศึกษาพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนว่าผู้เรียนสร้างรูปภาษาใดบ้างที่ตรงกับภาษาเป้าหมาย และรูปภาษาใดบ้างที่เบี่ยงเบนจากภาษาเป้าหมาย และปัญหาในการเรียนภาษาที่สองเกิดจากปัจจัยใดบ้างหรือมีการเกิดลักษณะคงตัว (Fossilization) อย่างไร แนวคิดดังกล่าวนี้คือแนวคิดการศึกษาภาษาในระหว่าง (Interlanguage Study) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้จากประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยสังเกตว่าภาษาของผู้เรียนหรือภาษาในระหว่าง มีรูปแบบที่ตรงกับภาษาเป้าหมายและรูปแบบที่เบี่ยงเบนจากภาษาเป้าหมาย รูปแบบที่เบี่ยงเบนจากภาษาเป้าหมายมีทั้งลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันรูปแบบที่พบอยู่เสมอเช่น การละคำนำหน้านาม (article) การใช้กริยาเอก (Primary verb) be ประกอบคำกริยาหลักที่ไม่ผันรูป (Base form) เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาษาในระหว่างของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศโดยศึกษารูปแบบด้านหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทยระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก 2 กลุ่มคือกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูง(ต่อไปนี้จะเรียกว่ากลุ่มสูง)และกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำ (ต่อไปนี้จะเรียกว่ากลุ่มต่ำ) เปรียบเทียบรูปแบบของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทยทั้ง 2 กลุ่มและเปรียบเทียบลักษณะคงตัว (Fossilization) ของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทย 2 กลุ่ม นี้ด้วยโดยใช้วิธีการศึกษาภาษาในระหว่างแบบตัดขวาง(Cross sectional study) เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถที่แตกต่างกันในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่ากลุ่มสูงเป็นกลุ่มที่สามารถใช้ภาษาได้ใกล้เคียงกับภาษาเป้าหมายมากกว่ากลุ่มต่ำ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ติดตามการใช้ภาษาของนักศึกษาในระยะเวลา 2 ภาคการศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาแบบต่อเนื่อง (Longitudinal study) ด้วยเพื่อศึกษาในเชิงพัฒนาการผ่านการบันทึกหรือสังเกตการณ์โดยติดตามสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบด้านหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทยระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก 2 กลุ่ม ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างระดับกัน

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวในข้อ 1

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบลักษณะคงตัว (Fossilization) ของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทยทั้ง 2 กลุ่ม

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1.3.1 รูปแบบด้านหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมีความเป็นระบบ กล่าวคือมีข้อผิดพลาดที่คงที่และสม่ำเสมอซึ่งเกิดจากการถ่ายโอนภาษา (Language transfer) และการวางนัยทั่วไปเกินเหตุ (Overgeneralization)

1.3.2 รูปแบบของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทยที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำมีข้อผิดพลาดที่เกิดจากการถ่ายโอนภาษา ส่วนรูปแบบของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทยที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงมีข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางนัยทั่วไปเกินเหตุ

1.3.3 ลักษณะคงตัวของภาษาในระหว่างพบในนักศึกษาไทยที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำมากกว่าในนักศึกษาไทยที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูง

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ศึกษารูปแบบเฉพาะด้านหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ของภาษาในระหว่างที่ใช้โดยนักศึกษาไทยระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก 2 กลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างระดับกัน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2547 แบ่งเป็นกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงจำนวน 15 คน และกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำจำนวน 15 คน

1.4.3 ศึกษาจากงานเขียนจำนวน 10 เรื่อง ต่อนักศึกษาที่เป็นตัวอย่าง 1 คน รวมงานเขียนของกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เป็นงานเขียนทั้งหมดจำนวน 300 เรื่อง

1.5. วิธีดำเนินการวิจัย

1.5.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เป็นองค์ความรู้สำหรับงานวิจัยนี้

ผู้วิจัยทบทวนผลงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 5 หัวข้อคือ (1) ทฤษฎีการรู้ภาษา (2) ทฤษฎีภาษาศาสตร์ประยุกต์ด้านการศึกษาเปรียบเทียบ (3) การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (4) การศึกษาภาษาในระหว่าง รวมทั้ง (5) งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาในระหว่าง

1.5.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างคัดเลือกอย่างเป็นระบบ (Stratified systemic random sampling) (ดูรายละเอียดในบทที่ 3) ผู้วิจัยนำนักศึกษาทั้ง 120 คนมาเรียงลำดับคะแนนจากคะแนนสูงสุดถึงคะแนนต่ำสุด และคัดเลือกนักศึกษา 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้คะแนนสูง 30 คน โดยคัดเลือกจากผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 30 และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำอีก 30 คน โดยคัดเลือกจากผู้ที่ได้คะแนนต่ำลำดับที่ 90 ถึงลำดับที่ 120 รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 60 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาทั้ง 60 คนนี้ทำแบบทดสอบภาษาอังกฤษ CU-TEP (Chulalongkorn University Test of English Proficiency) ซึ่งเป็นข้อสอบวัดสมรรถภาพภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานรับรองโดยศูนย์ทดสอบทางวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วนำนิสิตทั้ง 60 คน เรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุดเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 15 และผู้มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำจำนวน 15 คน เป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูง และผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 46 ถึงลำดับที่ 60 เป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำ รวม 30 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้

1.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลข้อผิดพลาดหรือปัญหาของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนทั้งการเรียนแบบควบคุม (Controlled composition) และการเรียนแบบอิสระ (Free composition) อย่างละ 5 เรื่อง รวม 10 เรื่อง (ดูรายละเอียดในบทที่ 3) ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลา 2 ภาคการศึกษา คือภาคการศึกษาด้าน และภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2547

1.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.4.1 ผู้วิจัยจะอ่านงานเขียนแต่ละเรื่องแล้วระบุข้อผิดพลาดในงานเขียนแต่ละเรื่อง

เพื่อให้แน่ใจว่าข้อผิดพลาดที่พบเป็นความผิดพลาด (mistake) เช่น เขียนผิดเพราะไม่ตั้งใจ แต่รู้ว่าที่ถูกต้องคืออะไร หรือเป็นข้อผิดพลาด (error) คือเขียนผิดเพราะไม่รู้ว่าที่ถูกต้องคืออะไร ผู้วิจัยก็จะให้กลุ่มตัวอย่างระบุและแก้ไขข้อผิดพลาดในงานเขียนของตนเอง (self-correction) เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็นความผิดพลาดหรือข้อผิดพลาด กล่าวคือถ้ากลุ่มตัวอย่างสามารถระบุข้อผิดพลาดและสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองได้ ข้อผิดพลาดนั้นไม่นับเป็นข้อผิดพลาดแต่เป็นความผิดพลาดในการใช้ภาษา แต่หากกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถระบุข้อผิดพลาดของตนเองได้หรือไม่สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดของตนให้ถูกต้องข้อผิดพลาดนั้นจึงจะจัดเป็นข้อผิดพลาด

1.5.4.2 จำแนกประเภทของข้อผิดพลาดออกเป็นข้อผิดพลาดในระดับคำและวากยสัมพันธ์

1.5.4.3 วิเคราะห์ข้อผิดพลาดและจำแนกรูปแบบของข้อผิดพลาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละบุคคลและแต่ละกลุ่ม (ดูรายละเอียดบทที่ 3)

1.5.4.4 สรุปรูปแบบของข้อผิดพลาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละบุคคลและแต่ละกลุ่มเพื่อศึกษาว่าข้อผิดพลาดที่เป็นปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนและแต่ละกลุ่มนั้นมีระบบอย่างไรแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาหรือไม่อย่างไร และเพื่อศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างระดับกัน มีรูปแบบข้อผิดพลาดเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

1.5.4.5 วิเคราะห์ลักษณะคงตัวของภาษาในระหว่างของกลุ่มตัวอย่างแต่ละบุคคลและแต่ละกลุ่มเพื่อศึกษาว่าข้อผิดพลาดสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีปัญหาด้านพัฒนาการทางภาษาหรือไม่อย่างไรและเพื่อศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างระดับกัน มีรูปแบบข้อผิดพลาดที่เป็นลักษณะคงตัวเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

1.5.4.6 สรุปรูปแบบของภาษาในระหว่างของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

1.5.5 สรุปและเสนอผลการวิเคราะห์

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

1.6.1 ภาษาในระหว่าง (Interlanguage) หมายถึง ภาษาของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ และภาษาที่สอง ในขณะที่กำลังพัฒนาไปสู่ภาษาเป้าหมายประกอบด้วยรูปภาษาที่ตรงกับภาษาเป้าหมายและรูปภาษาที่เบี่ยงเบนจากภาษาเป้าหมาย

1.6.2 การถ่ายโอนภาษา (Language Transfer) หมายถึง การถ่ายโอนลักษณะหรือรูปแบบของภาษาใดภาษาหนึ่งที่เราเรียนรู้อยู่มาใช้ในการเรียนรู้อีกภาษาหนึ่ง

1.6.3 การวางนัยทั่วไปเกินเหตุ (Overgeneralization) หมายถึง การใช้กฎในภาษาเป้าหมาย ในบริบทที่ไม่อนุญาตให้ใช้กฎนั้นๆ เช่น เป็นกรณีกเว้นหรือเป็นกฎเฉพาะของผู้เรียน

1.6.4 การถ่ายโอนจากการฝึกฝน (Transfer of L2 Training) หมายถึงการที่ผู้เรียนทดลองสิ่งของตนเองสังเกตได้จากการฝึกฝนในชั้นเรียนซึ่งในบางครั้งอาจเป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้ข้อมูลมาอย่างไม่ถูกต้อง

1.6.5 กลวิธีการเรียนภาษาที่สอง (Strategies of L2 Learning) หมายถึงการที่ผู้เรียนพยายามที่จะพัฒนาวิธีการในการเรียนภาษาที่สองของตนเองเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนมากขึ้น ซึ่งรวมถึงการทำให้กฎเกณฑ์ต่างๆในการเรียนภาษาที่สองง่ายขึ้น

1.6.6 กลวิธีการสื่อสาร (Communication Strategies) หมายถึงกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อสื่อสารได้ในสถานการณ์การสื่อสารในคราวหนึ่ง ๆ โดยอาจมีการละลักษณะทางไวยากรณ์บางอย่างในภาษาที่สอง หรือเลือกใช้การทาบเทียบคำหรือวลีจากภาษาที่หนึ่งโดยตรง

1.6.7 ความผิดพลาดในการใช้ภาษา (Mistake) หมายถึง การใช้ภาษาที่เบี่ยงเบนไปจากภาษามาตรฐาน เนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ อาทิ ข้อจำกัดในเรื่องความจำ ความเหนื่อยล้า และความเครียด ความผิดพลาดในการใช้ภาษา เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเองได้

1.6.8 ข้อผิดพลาด (Error) หมายถึง รูปภาษาที่เบี่ยงเบนไปจากภาษามาตรฐานอย่างคงที่ และเป็นระบบในระหว่างที่มีการเรียนภาษา ซึ่งผู้เรียนไม่สามารถระบุข้อผิดพลาดและไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเองได้

1.6.9 การเกิดลักษณะคงตัว (Fossilization) หมายถึง การที่ภาษาของผู้เรียนภาษาที่สองหยุดการพัฒนาไปสู่ภาษาเป้าหมายโดยยังมีลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากภาษาเป้าหมาย ลักษณะใดก็ตามเมื่อเกิดการคงตัว ผู้พูดหรือผู้ใช้ภาษาจะเก็บลักษณะที่เบี่ยงเบนนั้นไว้ในภาษาในระหว่างของเขา ลักษณะนี้จะปรากฏออกมาทุกครั้งในการใช้ภาษา ไม่ว่าผู้ใช้ภาษาจะมีอายุเท่าใด หรือผ่านการเรียนมานานเท่าใดก็ตาม

1.6.10 รูปแบบด้านหน่วยคำ ในงานวิจัยนี้จะจำกัดไว้เฉพาะระบบหน่วยคำที่เป็นรูปแบบการเติมวิภคิตปัจจัย ซึ่งรวมทั้งรูปแบบที่ตรงกับภาษาเป้าหมาย และรูปแบบที่เบี่ยงเบนจากภาษาเป้าหมาย

1.6.11 รูปแบบด้านวากยสัมพันธ์ในงานวิจัยนี้หมายถึงรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ ซึ่งรวมทั้งรูปแบบที่ตรงกับภาษาเป้าหมายและรูปแบบที่เบี่ยงเบนจากภาษาเป้าหมาย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เสนอแนวทางใหม่ในการศึกษาภาษาของผู้เรียนคนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

1.7.2 ทำให้ทราบถึงกระบวนการเรียนภาษาต่างประเทศของคนไทย

1.7.3 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ